

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на
Община Мизия“
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

ОБЩИНА МИЗИЯ

Доклад за изпълнение на Дейност 1: Правила и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на общински ПОЛИТИКИ

2014 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

Правилата и методиките за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на общински политики е изготвена от екип на Обединение СТРАТЕГМА -ППМ в изпълнение на договор № 4/28.04.2014 г. за изпълнение на поръчка с предмет: „Изпълнение на дейности за разработване и въвеждане на правила и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на общински политики, изготвяне на Последваща оценка за изпълнението на Общински план за развитие на община Мизия 2007-2013 г. и разработване Стратегия за привличане на инвестиции, Стратегия за развитие на туризма в община Мизия 2014-2020 г., и дългосрочна Програма за енергийна ефективност, насърчаване използването на ВЕИ и биогорива 2014-2020 г.”, включваща обособени позиции, както следва: Обособена позиция 1. „Разработване и въвеждане на правила и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на общински политики” Обособена позиция 2. „Изготвяне на Последваща оценка за изпълнението на Общински план за развитие на община Мизия 2007-2013г.”; Обособена позиция 3. „Разработване Стратегия за привличане на инвестиции и Стратегия за развитие на туризма в община Мизия 2014-2020г.”; Обособена позиция 4. „Разработване на дългосрочна Програма за енергийна ефективност, насърчаване използването на ВЕИ и биогорива 2014-2020 г.”

Заключенията и тълкуванията, които се съдържат в настоящия документ, представляват експертното мнение на експертите на Агенция СТРАТЕГМА ООД и по никакъв начин не следва да се приемат като становище или официална позиция на администрацията на община Мизия.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Съдържание

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ	6
1. Наименование	6
2. Възложител	6
3. Цели	7
4. Целеви групи	7
5. Очаквани резултати.....	7
6. Период на изпълнение	8
7. Цел и предмет на документа.....	8
II. Въведение.....	9
1. Общи положения.....	9
2. Статут и органи на управление на общината	9
3. Области на политика в обхвата на правомощията на местната власт и дефиниции.11	
4. Обхват на правилата и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на общински политики	14
III. Нормативни изисквания и действащи практики за наблюдение и оценка на регионалното развитие.....	18
IV. Нови моменти в препоръките на Европейската комисия за наблюдението и оценката през периода 2014 – 2020 г.....	23
V. Наблюдение на изпълнението на политики чрез наблюдение и контрол на съответните стратегически или планови документи	27
1. Основни елементи на мониторинга	27
2. Формулиране на политики и обратна връзка от изпълнението им.....	27
3. Дефиниции и характеристики на индикаторите	30
4. Качество на системата за наблюдение	31
5. Организационни аспекти - включване на потребители и доставчици на информация	34
6. Източници на данни.....	34
7. Периодичност за събиране на данните.....	37
8. Консултиране на резултатите от мониторинга със заинтересованите страни и вземане на решение за промяна на политиките	38

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

VI. Вътрешни правила за дейностите по набиране и съхранение на информация, свързана с подготовка и изпълнение на стратегически, програмни или планови документи за осъществяване на политики на местно ниво	39
VII. Рамкова методика за мониторинг при изпълнение на конкретни политики за развитие на община Мизия с приложения за всяка от посочените конкретни политики ..	44
1. Оценка на социално-икономическото развитие.....	47
2. Управление на комуникациите на оценката.....	52
VIII. Определяне на целеви стойности на индикатори	56
IX. Методика за изпълнението на политиките за устойчиво местно развитие и опазване на околната среда.....	61
X. Методика за изпълнението на социална политика.....	64
XI. Методика за изпълнението на политиките за енергийна ефективност и насърчаване използването на ВЕИ и биогорива.....	67
XII. Методика за изпълнението на политиките за насърчаване на бизнеса и инвестициите.....	70
XIII. Методика за изпълнението на политиките за развитие на туризма.....	73

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
ЕИСУРР	Единна информационна система за управление на регионалното развитие
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЕФР	Европейски фонд за рибарство
ЕФРР	Европейския фонд за регионално развитие
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЗРР (2004)	Закон за регионалното развитие, приет 2004 г., отменен
ЗРР (2008)	Закон за регионалното развитие, приет 2008 г., действащ
ИСАК	Интегрирана система за административен контрол
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България
КФ	Кохезионен фонд
МСП	Малки и средни предприятия
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
ОПР	Общински план за развитие
ОСР	Областна стратегия за развитие
РПР	Регионален план за развитие
РЦВ	Райони за целенасочено въздействие
РЦП	Райони за целенасочена подкрепа
СЗР	Северозападен район от ниво 2
СИР	Североизточен район от ниво 2
СР	Съвет за развитие при Министерския съвет
СЦР	Северен централен район от ниво 2
ТСБ на НСИ	Териториално статистическо бюро на НСИ
ЮЗР	Югозападен район от ниво 2
ЮИР	Югоизточен район от ниво 2
ЮЦР	Южен централен район от ниво 2

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

I. **Обща информация**

1. **Наименование**

Наименованието на обществената поръчка е „Изпълнение на дейности за разработване и въвеждане на правила и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на общински политики, изготвяне на Последваща оценка за изпълнението на Общински план за развитие на община Мизия 2007-2013 г. и разработване Стратегия за привличане на инвестиции, Стратегия за развитие на туризма в община Мизия 2014-2020 г., и дългосрочна Програма за енергийна ефективност, насърчаване използването на ВЕИ и биогорива 2014-2020 г.“, включваща обособени позиции, както следва:

Обособена позиция 1. „Разработване и въвеждане на правила и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на общински политики“

Обособена позиция 2. „Изготвяне на Последваща оценка за изпълнението на Общински план за развитие на община Мизия 2007-2013г.“;

Обособена позиция 3. „Разработване Стратегия за привличане на инвестиции и Стратегия за развитие на туризма в община Мизия 2014-2020г.“;

Обособена позиция 4. „Разработване на дългосрочна Програма за енергийна ефективност, насърчаване използването на ВЕИ и биогорива 2014-2020 г.“

във връзка с проект № № 13-13-154/07.11.2013 г., финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, приоритетна ос I „Добро управление“, Подприоритет 1.3 „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики“, бюджетна линия BG051PO002/13/1.3-07.

2. **Възложител**

Община Мизия

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

3. Цели

Обща цел: Постигане на ефективни механизми (правила) за мониторинг и контрол на изпълнението на актуализирани, разработени и приети политики в община Мизия.

Специфичните цели на договора са:

- Оптимизиране на процеса на разработване и въвеждане на публични политики на местно равнище, чрез обществено консултиране и гражданска подкрепа;
- Въвеждане на правила и методики за мониторинг и контрол на изпълнението на общински политики;
- Разработване на планови и стратегически документи, чрез широко обществено консултиране и прилагане на методики за мониторинг и контрол;
- Подобряване капацитета на Общинска администрация Мизия за реализиране на ефективни политики и устойчиво местно развитие.

4. Целеви групи

- 40 служители и ръководен екип на Общинска администрация Мизия;
- 13 общински съветници;
- Структури на гражданското общество, развиващи дейност на територията на община Мизия;
- Крайни бенефициенти.

5. Очаквани резултати

Дейност 1: „Разработени и въведени правила и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на общински политики“

- Разработени и въведени правила и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на общински политики:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

- Методика за изпълнението на политиките за устойчиво местно развитие и опазване на околната среда;
- Методика за изпълнението на социалната политика на Община Мизия;
- Методика за изпълнението на политиката за енергийна ефективност и насърчаване използването на ВЕИ и биогорива;
- Методика за изпълнение на политиката за насърчаване на бизнеса и инвестициите;
- Методика за изпълнение на политиката за развитие на туризма.

6. Период на изпълнение

Периодът на изпълнение на договора е 90 календарни дни, считано от датата на подписване на договора. Периодът на изпълнение на Дейност 1 е 15 календарни дни, считано от датата на подписване на договора.

Дейностите се изпълняват на територията на община Мизия и на Република България.

7. Цел и предмет на документа

Настоящият документ представя правила и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на общински политики.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

II. Въведение

1. Общи положения

Разработването и въвеждане на механизъм за мониторинг и контрол на изпълнението на конкретни политики на община Мизия е продиктувано от желанието на общината да работи активно и с приоритет върху устойчивото и интегрирано планиране и управление на общинската територия. Разработването и въвеждането на механизъм за мониторинг, контрол и последваща оценка ще допринесе за повишаване на успеваемостта на общинската политика и изпълнението на поставените цели в съответните области на развитие.

2. Статут и органи на управление на общината

Конституцията на Република България определя статута на общината и нейните основни характеристики¹. Съгласно чл.136 на Конституцията **общината е основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление**. Гражданите участват в управлението на общината както чрез избраните от тях органи на местно самоуправление, така и непосредствено чрез референдум и общо събрание на населението. **Орган на местното самоуправление в общината е общинският съвет**, който се избира от населението на съответната община за срок от четири години по ред, определен със закон. **Орган на изпълнителната власт в общината е кмета**. Той се избира от населението или от общинския съвет за срок от четири години по ред, определен със закон. **В своята дейност кметът се ръководи от закона, актовете на общинския съвет и решенията на населението**.

Общината е юридическо лице, има самостоятелен бюджет, както и право на своя собственост, която използва в интерес на териториалната общност. Постоянните финансови източници на общината се определят със закон.

¹ Чл.135 – 141, 144 – 146 от Конституцията на Република България

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

Общинският съвет определя размера на местните данъци при условия, по ред и в границите, установени със закон, а размера на местните такси по ред, установен със закон. **Държавата чрез средства от бюджета и по друг начин подпомага нормалната дейност на общините.**

Централните държавни органи и техните представители по места осъществяват контрол за законосъобразност върху актовете на органите на местното управление, само когато това е предвидено със закон. Общинските съвети могат да оспорват пред съда актовете и действията, с които се нарушават техни права.

Законът за администрацията урежда **правомощията на органите на изпълнителната власт, структурата и организацията на дейността на тяхната администрация.** Кметовете на общини, на райони и на кметства и кметските наместници са **териториални органи на изпълнителната власт².** **Правомощията на кмета се определят със закон³.**

Съгласно чл.146 на Конституцията на Република България, **организацията и редът на дейността на органите на местното самоуправление и на местната администрация се определят със закон.** Законът за местно самоуправление и местната администрация е този, който урежда обществените отношения в тази област, както и правомощията на кмета на община (съгласно ЗА).

ЗМСМА преповтаря основните постановки на Конституцията относно статута на общината. Общината е основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление. Съставни административно-териториални единици в общините са кметствата и районите. Съгласно разпоредбите на ЗМСМА Територия на общината е територията на включените в нея населени места, а населението ѝ се състои от всички граждани, които имат постоянен адрес на територията ѝ.

² чл.19, ал.3 от ЗА

³ чл.33, ал.4 от ЗА

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

Съгласно закона местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност в определени сфери. Гражданите участват в управлението на общината както чрез избраните от тях органи, така и непосредствено чрез референдум и общо събрание на населението.

3. Области на политика в обхвата на правомощията на местната власт и дефиниции

Съгласно ЗМСМА⁴ законът е предоставил в компетентност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение в следните сфери:

- общинското имущество, общинските предприятия, общинските финанси, данъци и такси, общинската администрация;
- устройството и развитието на територията на общината и на населените места в нея;
- образованието;
- здравеопазването;
- културата;
- благоустрояването и комуналните дейности;
- социалните услуги;
- опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси;
- поддържането и опазването на културни, исторически и архитектурни паметници;
- развитието на спорта, отдиха и туризма.

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт с обща компетентност. Той има право да разглежда и решават всички, или почти всички

⁴ чл.17, ал.1

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

въпроси на държавното управление на територията на съответната община, като издава актове във всички области на изпълнителната дейност. Кметът на общината изпълнява и функции, възложени му от централните държавни органи, в случаи, определени от закона. Като орган на местното самоуправление отделни закони му **предоставят специална компетентност** в определени области, напр. Териториално устройство/Административно териториално устройство, Образование, Социални дейности и др. Така той се явява изпълнителен орган не само с властнически правомощия, произтичащи от местното самоуправление, но и с държавно властнически правомощия. Съгласно Закона за администрацията правомощията на кмета на общината се определят със закон⁵.

Прегледът на националното законодателство показва, че на практика органите на местно самоуправление имат функции с широк секторен обхват, представен в следния класификатор⁶:

- Общи държавни служби;
- Общинско имущество, общински предприятия;
- Общински финанси и местни данъци и такси;
- Отбрана и сигурност;
- Регионално/местно развитие;
- Териториално устройство / Административно-териториално устройство;
- Благоустройство, инфраструктура и транспорт и съобщения;
- Опазване на околната среда;
- Икономика;
- Образование;
- Здравеопазване;
- Социални дейности;
- Култура, спорт, туризъм;

⁵ чл.33, ал.1 от ЗА

⁶ Класификаторът на областите та политика е използван при изготвянето на прегледа на нормативната уредба и последващия функционален анализ на община Перник, изготвен по проект, финансиран от ОПАК

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

- Селско стопанство, горско стопанство, лов и риболов;
- Други.

За целите на настоящия документ са възприети дефиниции на определени термини, представени по-долу.

Доколкото организацията и функциите на общинската администрация са пряко свързани с осъществяването на правомощията на органите на местна власт във връзка с ръководството и осъществяването на политиката в различните сектори са възприети и следните основни дефиниции⁷:

- **политика** – характеризира се с набор от принципи и правила, въз основа на които се управлява общината и/или отделен ресор (сектор) на обществените отношения чрез определяне на цели и механизми за изпълнението на конкретни действия, насочени към тяхното постигане; **политиката за развитие в определен сектор** има за цел качествено подобряване на индикаторите, характеризиращи състоянието на обществената среда в този сектор и се реализира за определен период от време;

Материалният израз на политиките [за развитие] има различни форми – от нормативни документи, регламентиращи определени обществени отношения, до различни документи (програми, стратегии, планове и др.), определящи общите или специфичните цели, мерките и действията за изпълнение на политическата визия.

- **област (сектор) на политика** – нормативно и организационно обособена сфера на взаимосвързани обществени отношения (икономика, заетост, жизнен стандарт, образование, здравеопазване, вътрешен ред, отбрана, култура и т.н.), в която държавата осъществява правомощия;

⁷ Наръчник с процедури за координация на политики за развитие, Министерски съвет на Република България, Дирекция „Координация по въпросите на ЕС и международните финансови институции“, 2009

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

- **цели на политиката** – представляват описание на желаното състояние, към чието постигане е ориентирана политиката, определени с количествени или качествени показатели.

4. Обхват на правилата и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на общински политики

Прегледът на законодателството показва, че всяка община в България следва да има нормативното определени до тридесет и шест разработени и приети стратегически, програмни или планови документи. За община с характеристики, сходни с тези на община Мизия, нормативно изискваните документи са двадесет и седем.

Съгласно изискванията на община Мизия изготвените методики за мониторинг, контрол и последваща оценка следва да обхващат следните политики на общината:

- политика за устойчиво местно развитие и опазване на околната среда;
- социалната политика;
- политика за енергийна ефективност и насърчаване използването на ВЕИ и биогорива;
- политика за насърчаване на бизнеса и инвестициите;
- политика за развитие на туризма.

Доколкото основните принципи за наблюдение (мониторинг) се прилагат по отношение на всички политики, включително и тези на местно ниво, приложеният подход при изготвянето на правила и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка включва подготовка на:

- **Вътрешни правила** за дейностите по набиране и съхранение на информация, свързана с подготовка и изпълнение на стратегически,

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

програмни или планови документи за осъществяване на политики на местно ниво;

- **Рамкова методика** за мониторинг при изпълнение на конкретни политики за развитие на община Мизия с приложения за всяка от посочените конкретни политики.

Устойчивото развитие има многостранно проявление. Негови характеристики се съдържат в подхода за формулиране и осъществяване на политики в различни сфери от обществените отношения – по отношение на опазване на природните ресурси, развитието на човешки ресурси и социалния капитал и др. *Законодателството не предвижда специфичен документ, който общините следва да разработят за целите на устойчивото местно развитие. Предвид посочените характеристики като най-сходен документ към реализацията на политика за устойчиво местно развитие може да бъде приет Общинския план за развитие, изготвен и приет съгласно изискванията на Закона за регионално развитие.* От методологическа гледна точка, общинските планове за развитие представляват средносрочни рамкови документи, определящи целите и приоритетите на регионалната политика за съответната община. ОНР съдържат анализ на икономическото и социалното развитие на общината, целите и приоритетите за развитие на общината за определен период, както и индикаторите за наблюдението и оценката на плана и необходимите действия по наблюдението, оценката и актуализацията на плана.

Политиката за икономическо развитие и привличане на инвестиции също не е предмет на специфичен нормативно изискван стратегически, програмен или планов документ, разработен на общинско ниво. Съгласно Закона за малките и средните предприятия⁸ *общинските съвети в рамките на ресурсното осигуряване на регионалното развитие и в съответствие с плановете за регионално развитие разработват и изпълняват дългосрочни и средносрочни програми за насърчаване на малките и средните предприятия на територията на съответната община.* Предвид планираното разработване на Стратегия за местно икономическо развитие и

⁸ чл.19, ал.1, т.1

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

привличане на инвестиции в Мизия 2014-2020 г., както и наличието на изготвен План за развитие на община Мизия за периода 2014 – 2020 г. за целите на методиката ще бъдат разгледани механизми за наблюдение и оценка на икономическите характеристики на местното развитие.

Съгласно изискванията на Закона за туризма⁹ общините трябва да разработят и приемат Програма за развитие на туризма на своята територия. *За целите на методиката ще бъдат разгледани механизми за наблюдение и оценка на икономическите характеристики на местното развитие, които са специфични за туристическия сектор.*

Съгласно изискванията на Закона за енергията от възобновяеми източници¹⁰ общините разработват Дългосрочна и краткосрочна програми за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива в съответствие с Националният план за действие за енергията от ВИ (НПДЕВИ). Приложението към изготвената рамкова методика обхваща спецификите на политиката в областта на енергийна ефективност и насърчаване използването на ВЕИ.

Законът за опазването на околната среда предвижда разработването на няколко документа (в по-голямата си част интегрирани в Програмата за опазване на околната среда), свързани с управление на замърсявания на различните елементи на средата - Програма за опазване на околната среда¹¹, Програма за намаляване нивата на замърсителите (на въздуха) и за достигане на утвърдените норми¹², План за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината¹³. Законът за устройство на територията¹⁴ предвижда приемането на Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на общината. В съответствие с нормативните изисквания приложението към изготвената рамкова

⁹ чл.12, т.1

¹⁰ чл.10, ал.1

¹¹ чл.79, ал.1

¹² чл.27, ал.1

¹³ чл. 15, т.2

¹⁴ чл.62, ал.10

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

методика обхваща спецификите на политиката за опазване на околната среда и развитие на зелената система.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

III. Нормативни изисквания и действащи практики за наблюдение и оценка на регионалното развитие

Националното законодателство не предвижда нормативни изисквания, отнасящи се до наблюдението и оценката на осъществяване на политики, вкл. и на местно ниво. Политиката за регионално развитие може да се разглежда като обхващаща в най-голяма степен въпросите и проблемите на различни секторни политики, особено на местно ниво. В този смисъл, нормативните изисквания, свързани с наблюдението и оценката на осъществяването на регионалната политика могат да бъдат използвани като основа за по-нататъшно разглеждане на въпроса.

Принципите за изготвяне, изпълнение, наблюдение и оценка са заложи в Закона за регионално развитие, Правилника за прилагане на закона за регионално развитие, Методически указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие (2012-2022), регионални планове за развитие от ниво 2 (2014-2020), областни стратегии за развитие (2014-2020), общински планове за развитие (2014-2020) .

Целта на наблюдението и оценката на регионалното развитие дефинирана в чл. 30 от ЗРР е постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. Наблюдението и оценката отчитат резултатите от изпълнението на документите, които допринасят за регионалното развитие.

Функциите на органите за наблюдение на изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното развитие съгласно чл. 81 ППЗРР включват:

- осигуряване на информация и данни, и прилагане на система от индикатори за наблюдение по отношение на реализацията на целите и приоритетите за регионално и местно развитие;
- координация на дейностите по наблюдението между централните и местните органи на изпълнителната власт, други заинтересувани органи, организации и юридически лица на основата на принципа за партньорство;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

- осигуряване съответствие на действията по наблюдението с условията и правилата в областта на защитата на конкуренцията, държавните помощи, обществените поръчки, опазването на околната среда и насърчаването на равните възможности и социалното включване;
- обсъждане и одобряване на доклади за наблюдението на документите за стратегическо планиране на регионалното развитие;
- осигуряване на комуникация и взаимодействие с административните структури, участващи в процеса на изпълнение на регионалните планове за развитие и на общинските планове за развитие;
- разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски;
- определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие.

Кметът на общината осъществява координация и контрол върху процеса на разработване и съгласуване на общинския план за развитие¹⁵. Наблюдението има за цел да проследи изпълнените на общинския план за развитие и прилагането на политиките, които са формулирани в неговите рамки. Компонентите, които трябва да бъдат наблюдавани са изпълнение по отношение на:

- Разпределение на изпълнението на конкретни проекти във времето;
- Разпределение на финансовото изпълнение на политиката;
- Оценка на ефективност и ефикасност на изпълнението на политиката.

Системата за наблюдение обхваща¹⁶:

¹⁵ чл. 35 (2) от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР)

¹⁶ чл. 78 (2) ППЗРР

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

- източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация;
- индикаторите за наблюдение;
- органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа;
- системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Орган за наблюдение на общинския план за развитие е общинският съвет (ОбС). В процеса на наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие общинският съвет осигурява участието на заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на общинския план за развитие.

Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на общинския план за развитие се осигурява от бюджета на общината.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие, като за резултатите от наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се разработва годишен доклад. Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се изготвя по определен от кмета на общината ред и се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие съдържа информация за:

- общите условия за изпълнение на общинския план за развитие и в частност - промените в социално-икономическите условия в общината;
- постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;
- действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие, в т. ч.:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

- мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
 - преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
 - резултатите от извършени оценки към края на съответната година;
- заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

В периода 2010 – 2012 г. са извършени текущи и междинни оценки на стратегическите и планови документи действащи между 2005 – 2015 г. (2007 – 2013 г.) на национално, регионално, областно и общинско нива от системата за регионално развитие.

Анализът на констатациите и изводите, включени в изготвените междинни оценки на стратегическите и планови документи както на национално и регионално, така и на областно и общинско ниво показва наличието на няколко основни проблема по отношение дефиниране и администриране на системите за наблюдение и оценка на документите:

- несъответствие на предложените индикатори с областта на въздействие и/или планираните цели, некохерентна структура на индикаторите за наблюдение и оценка;
- липса на целеви стойности за предложените индикатори, които да бъдат постигнати в края на плановия период или в определените ключови моменти (milestones);
- определяне на индикатори за наблюдение и оценка, за които не са или не могат да бъдат определени надеждни източници на информация;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

- трудности при отразяване в процеса на наблюдение и оценка на дейности, осъществявани от бизнес и социалните партньори, развиващи дейност на съответната територия във връзка с постигане на определени цели и приоритети;
- недостатъчен капацитет у служителите на административните структури и социалните партньори за изграждане, поддържане и прилагане на система за мониторинг и оценка, вкл. избор на индикатори и източници на информация.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

IV. Нови моменти в препоръките на Европейската комисия за наблюдението и оценката през периода 2014 – 2020 г.

През октомври 2011 г. Европейската комисия представи предложенията си за бъдещата политика на сближаване, като постави силно ударение върху постигането на резултати. Във връзка с подготовката на новия планов период и по-специално определянето на адекватни индикатори за проследяване постигането на заложените цели, през 2010 и 2011 г. работни групи подготвиха Концепция и препоръки за наблюдение и оценка на Европейската политика за сближаване¹⁷. Резултатите от оценката на досегашния опит налагат предложения за промени в логическия модел на връзката между цели, приоритети и индикатори, прилаган от Европейската комисия от 1999 г. насам.

Новият подход е в по-голямо съответствие с реалностите на политиките и начина, по който те взаимодействат с другите политики и общото развитие в контекста на оперативните програми. Предложеният нов модел е и по-опростен. На практика е премахнато не особено ясното разграничение между индикатор за резултат и индикатор за въздействие. Очакваните резултати се определят по-ясно в сравнение с миналите планови периоди – чрез индикатор с посочена базова стойност. Резултатът може да бъде краткосрочен или дългосрочен ефект или директен или опосредствен ефект в зависимост от конкретния приоритет, неговия контекст и възможностите, избрани от властите. Процесът на оценяване следва да отчита и наличието на други фактори, освен осъществените и наблюдавани интервенции, които влияят върху целевите резултати.

В началото на всяко проектиране на публична намеса стои определянето на проблем, който трябва да бъде разрешен. Тъй като винаги ще има разнообразие от истински или въображаеми нужди, решението коя от тях трябва да бъде посрещната е въпрос на „политическо“ решение. Част от този процес е и определянето на посоката на желаната промяна, а понякога и на желаната ситуация, която трябва да бъде постигната (цел). Публичната намеса (интервенция) често има за цел постигането на повече от

¹⁷ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/wd_2014_en.pdf

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

един резултат. Например, инвестицията в железопътна мрежа може да има за цел както подобряването на достъпността на региона, както и намаляването на замърсяването на околната среда.

Планираният *резултат* е специфичното измерение на благосъстоянието на хората, което предизвиква политическото действие, т.е. това, което е планирано да бъде променено чрез приноса на проектираната намеса. Като пример може да се разглежда мобилността, чието подобрене е цел на изграждането на транспортни инфраструктури, напр. нова железопътна линия.

Продуктите са директните резултати от осъществяването на публичната намеса (от програмите/проектите). Тяхното осъществяване допринася за постигане на резултатите.

След като желаният резултат бъде определен, той трябва да бъде представен чрез подходящи мерки. Това може да бъде направено чрез определяне на един или повече *индикатори*. Примерни индикатори за измерване на резултата, постигнат с изграждането на железопътната линия са времето за пътуване, количеството въглеродни емисии, броя на пътните произшествия. Намаляването на стойностите на тези индикатори може да бъде цел на осъществяваната политика.

Индикаторите за резултат са променливи, които предоставят информация за някои специфични страни на резултатите, които е възможно да бъдат измерени.

Изборът на ясни индикатори за резултат подобрява разбирането на проблема и необходимите мерки за неговото преодоляване и подобрява възможността за бъдеща преценка дали целите са постигнати. В този смисъл, освен изборът на ясни индикатори е необходимо да бъдат им бъдат определяни и целеви стойности, които да трябва да бъдат постигнати.

Наличието на идентифицирани нужди и желан резултат все още не означава, че публичната намеса е напълно планирана. Различни фактори могат да повлияят върху планираните резултати в посока на или различна с желаните промени. Властите трябва да анализират тези фактори и да решат кой от тях ще бъде обект на публичната

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

политика. С други думи, намеса със специфична логика трябва да бъде определена. Например, ако броят на пътните произшествия е определен като индикатор за резултата на даден приоритет, по-безопасни пътища, нарастване на пътници и товари, ползващи влаков транспорт или по-добро поведение на шофьорите могат да бъдат възможните очаквани промени в ситуацията. Тези, които подготвят плана/програмата трябва да определят върху кой от тези фактори искат да повлияят.

Новият подход изяснява ролята на наблюдението и оценката. **Наблюдението** се отнася до разходите, осъществяването на планираните продукти и промените в индикаторите за резултат, оценени при наличието на необходимата информация.

Оценката се фокусира върху приноса на конкретната политика върху постигнатите резултати или т.н. въздействие. Изготвянето на оценка трябва бъде планирано предварително и да се осъществява веднъж или два пъти през програмния период.

Властите, управляващи програми/планове имат две основни задачи:

- да управляват тези програми/планове ефикасно и
- да могат да удостоверят дали програмите/плановете са произвели желаните ефекти.

Процесът на наблюдение в по-голяма степен е инструмент за осъществяване на ефикасно управление, докато оценката се разглежда като инструмент допринасящ за изпълнението и на двете задачи.

Наблюдение означава проследяване. Наблюдение на продукти (директни, непосредствени резултати) означава проследяване дали планираните продукти са осъществени и дали изпълнението им е в съответствие с планирания времеви и ресурсен план.

Наблюдението също така проследява промените в индикаторите за резултат (наблюдение на политиките). Проследяването на стойностите на индикаторите за резултат позволяват извършване на преценка дали индикаторите се движат в желаната

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

посока. Ако това не е така, това може да има сериозно отражение върху адекватността и ефективността на намесата, както и върху адекватността на избраните индикатори за резултат.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

V. Наблюдение на изпълнението на политики чрез наблюдение и контрол на съответните стратегически или планови документи

1. Основни елементи на мониторинга

Дефиниция: Мониторингът представлява наблюдение на развитието на стратегията/плана, *основано на систематично и регулярно набиране, анализ и използване на информация* за целите на оперативния контрол и вземането на решения. Това е постоянен процес на събиране на данни и информация с цел контрол на изпълнението на планираните мерки.

Цели: Основната цел на мониторинга е своевременно да се идентифицират потенциалните проблеми и трудности по изпълнението на стратегията/плана и да се идентифицират основните рискове и елементи на отрицателно въздействие.

Специфичните цели на мониторинга са:

- постигане на целевите стойности на индикаторите за мониторинг;
- проверка на финансовото изпълнение на стратегията/плана;
- проверка на изпълнение на стратегията/плана в рамките на определен времеви период;
- проверка на изпълнение на изискванията за прилагане на стратегията/плана;
- проверка за изпълнение на изискванията за информация и публичност.

2. Формулиране на политики и обратна връзка от изпълнението им

Формулирането на политики и изготвянето на програми за тяхното осъществяване обикновено включва идентифицирането на стартовото състояние на средата и на желаните цели, които да бъдат постигнати.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

По време на прилагане на стратегията или програмния документ за развитие е необходима система за осъществяване на обратна връзка, която позволява на управляващите да идентифицират потенциални проблеми и да предприеме своевременното им разрешаване. Системите за наблюдение и оценка не само осигуряват голяма част от тази обратна връзка, но могат да се използват за идентифициране на проблемни области, които се нуждаят от по-подробно изследване. Например, бавното стартиране на дадени проекти и последващото неусвояване на бюджети или отегляне на подкрепата на важна група заинтересовани страни могат да намерят своето обяснение и съответно преодоляване като проблем с помощта на дейностите по наблюдение и оценка.

Системите за наблюдение проследяват и междинните резултати. За осигуряване на ефективност на процеса на наблюдение се използват индикатори.

Индикаторите могат да бъдат различни типове в зависимост от структурата си, източниците на данни, обхвата и др.:

- по отношение на променливите: пълни, частични и сложни индикатори;
- по отношение на обработката на информация: елементарни, производни и съставни показатели;
- по отношение на съпоставимостта на информация: конкретни, общи и основни показатели;
- по отношение на диапазона на информация: контекстни (наблюдаващи цялостното състояние на средата) и програмни показатели (наблюдаващи изпълнението и постигането на целите на програмните/плановите приоритети и специфични цели);
- по отношение на наблюдаваната характеристика: показатели за ресурси, продукти и резултати;
- по отношение на критерий за оценяване: индикатори за приложимост, ефикасност, ефективност и изпълнение;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

- по отношение на количествено оценяване и използване на информация:
индикатори за наблюдение и оценяване.

Най-полезната група от индикатори за наблюдението и оценката на конкретен документ е тази по отношение на наблюдаваната характеристика . Индикаторите за наблюдение на цялостното състояние на средата, които могат да бъдат успешно използвани за оценка на въздействието, също са от особена важност.

Индикаторите за ресурси предоставят информация за финансовите, човешки, материални, организационни и регулаторни средства, използвани при осъществяване на програмата/плана. Ресурсите са взаимна отговорност на финансовите органи, които ги разпределят, и на оперативните органи, които ги разходват. Повечето показатели за ресурси редовно биват определяни количествено от системите за наблюдение.

Примери за показатели за ресурси са: общият бюджет (общо количество на ресурсите), усвояване на годишен бюджет (степен на усвояване на ресурси), процент на очакваните завишени разходи, процент на европейското финансиране спрямо процента на цялото публично финансиране, брой хора, които работят по осъществяване на програмата, брой организации, участващи в програмата.

Индикаторите за продукт измерват продукта от дейността на програмата. По-конкретно, **за продукт се счита всичко, което се получава в замяна на публичните разходи.** Резултатите от продуктивността обикновено са отговорност на оперативните изпълнители, които докладват за тях чрез системата за наблюдение.

Примери за показатели за продукт са: количество построени пътища в километри; степента на прогрес при изграждането на пътна инфраструктура; количество рехабилитирана градска площ в хектари; капацитет на изградена

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

пречиствателна инфраструктура; брой обучавани, чието обучение е платено от програмата; и процент на това обучение, чието качество е сертифицирано.

Индикаторите за резултат описват **специфична характеристика на постигнатия резултат, която може да бъде измерена** и която отразява специфичното измерение на благосъстоянието на хората, подобро чрез изпълнението на конкретния приоритет.

Показателите за резултат представят информация за промените, които засягат директните бенефициенти, като например: **времето, спестено при пътуване; намалените разходи за телефонни услуги; квалификацияте, придобити от обучените по дадена програма; нова туристическа дейност, създадена от фермер; приложението на нови производствени капацитети, създадени от една фирма.**

3. Дефиниции и характеристики на индикаторите

Индикаторите могат да бъдат дефинирани като измерителите на целите, които трябва да бъдат постигнати, ресурсите, които трябва да бъдат мобилизирани и получения ефект. Те предоставят висококачествена информация, имаща за цел да подпомогне заинтересованите страни при комуникиране, договаряне и вземане на решения при публични интервенции.

За да бъдат полезни индикаторите трябва да отговарят на следните характеристики:

- да бъдат тясно свързани с целите на политиката;
- да се измерват регулярно.

Регулярното измерване ще осигури натрупване на временни редове със съпоставими данни. Благоприятно за целите на наблюдението е данните да са налични период стартиране на програмата.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

— събираните данни за проследяване на индикаторите са надеждни;

На практика индикаторите рядко отговарят на всички тези характеристики и е необходимо да се събира допълнителна информация от допълнителни източници. Една част от информацията може да е събирана за цели различни от наблюдението и оценката на програмата.

Добрият индикатор трябва да предоставя достъпна информация така, че и предоставящият информацията и потребителя да могат лесно да комуникират и да разбират значението ѝ, въпреки че това е по-скоро препоръчителна отколкото задължителна характеристика на индикатора.

4. Качество на системата за наблюдение

Въпреки, че няма стандартен метод за контрол върху качеството, възможен подход за неговото осигуряване е приет въз основа на следните критерии, които са разделени в две групи: критерии за качество, приложими за всеки показател индивидуално, и критерии за качество, приложими за цялата система.

4.1. Критерии за качество, приложими за всеки индикатор

Първият критерий за качество на индикатора е **възможността да се определя количествено на редовни интервали от време**. Понякога един или повече индикатори, включени в програмните документи, никога не са били количествено определяни и поради това не могат да участват при мониторинг или оценка на програмата. Наличието на информация, позволяваща подобно количествено измерване е основен фактор. **Показателите за наблюдение (за ресурси, за продукт) трябва да се определят количествено най-малко веднъж годишно**. Показателите за оценяване (на някои от резултатите и ефекти, както и показатели за контекст) се определят количествено обикновено веднъж годишно или веднъж на 3 – 6 години.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

След като даден индикатор е бил определен количествено, може да отнеме от няколко месеца до година преди придобитата информация да може да бъде използвана за наблюдение и оценка. Това е особено валидно за определени показатели за оценка на средата, които са извлечени от статистически публикации. Актуалността на информацията е важен критерий за качество. Понякога статистическите данни биват публикувани две или повече години след събиране на информация.

При оценяване на ефектите от осъществяването на определена политика следва да се обръща внимание дали индикаторите трябва да позволяват програмата да е в състояние да постигне промяна на стойността им. Капацитетът на интервенциите да въздействат върху индикаторите се нарича чувствителност. Например оборотът на даден бизнес не е достатъчно чувствителен индикатор не е достатъчно чувствителен индикатор за интервенция, подкрепяща износа. По-подходящ индикатор би бил оборотът, свързан само с няколко чуждестранни клиенти, които са влезли във връзка с бизнеса, благодарение на оценяваната интервенция.

Други важни характеристики на индикаторите са **надеждност и достоверност**. Има тенденция надеждността да се прилага по отношение на факти и цифри и може да бъде дефинирана в следния контекст - едно и също измерване, направено от двама различни човека при идентични обстоятелства, ще произведе същите стойности за индикатора. В случаите, в които индикаторите биват определяни количествено на базата на въпроси, задавани от един човек на друг, то надеждността като фактор не може да бъде дефинирана механично, въпреки че тестовете трябва може да са достоверни. Достоверността от друга страна зависи от обосноваването на метода, въпреки че независимостта и репутацията на оценяващия екип също може да бъде от значение.

Полезността на един индикатор зависи от това дали позволява сравнения между постигнатото от осъществяване на определени дейности в рамките на различни териториални единици.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Друг критерий за качество на индикатор е неговата **целесъобразност**. Индикаторите трябва да се отнасят до резултати, които могат да бъдат оценени като задоволителни или не. **Следователно всяка стойност на индикатор трябва да бъде сравнена с някаква норма като например: цел, която да бъде изпълнена, норми, които да бъдат надминати, или някаква средна стойност, която да бъде постигната.**

Един добър индикатор трябва да бъде разбран от всички, които го използват. Нещо повече, значението на индикатора трябва да е едно и също за всички заинтересовани страни. Освен това индикаторът трябва точно да отразява понятието/идеята, която измерва. Изпълнението на тези изисквания се нарича **валидност** на индикатора.

4.2. Критерии за качество, приложими за цялата система

За да се гарантира качество на системите за наблюдение, те от своя страна трябва да отговарят на следните критерии:

- посочените индикатори трябва да покриват значителна част от програмните мерки;
- системата трябва да се състои от добре балансирани индикатори от различни категории;
- системата от индикатори трябва да е проста. Събираната информация трябва да бъде съобразена с капацитета и възможностите за управление на съответната организация;
- релевантността на дадена система предполага, че **индикатори се разработват основно за тези специфични цели в съответния приоритет, които са от най-голямо значение за постигане на планирания резултат.** Например, специфични цели, обхващащи мерки с много висок бюджет, иновативни мерки.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Много често създаването на показатели не започва от нулата. Където това е възможно, системите и индикаторите трябва да съответстват на тези, които вече съществуват и работят.

5. Организационни аспекти - включване на потребители и доставчици на информация

Системата от индикатори има по-големи възможности за ефективно функциониране, когато доставчиците и потребителите на информация участват при създаване ѝ. В случай, че те не са включени в процеса, затворена група от специалисти ще бъде изкушена да изгради скъпа, технически идеална система, която може никога да не работи според нуждите на управляващите стратегията/плана.

Необходимо е определянето на екип, който да отговаря за оперативното изпълнение на програмния документ и който да имат нужните човешки и финансови ресурси. По-конкретно, екипът трябва да гарантира, че системата от индикатори категорично отразява целите на програмата и благоприятства сравнимостта на параметрите. Желателно е екипът, отговорен за създаването на системата от индикатори, да отговаря и за нейното прилагане.

6. Източници на данни

Информацията за наблюдение и оценка може да се събира от **два основни типа източници – първични и вторични.**

Първичните данни предполагат събирането на информацията да се осъществява конкретно за нуждите на постигането на определена цел - в случая за наблюдението и оценката на стратегическите или програмните документи на определени политики. Основното предимство на метода е, че отразява напълно нуждите и е в съответствие с целите, за които е събирана информацията.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Големият недостатък на метода е високата стойност на получените данни в общия случай. Поради това е за предпочитане да се използва комбинация от двата метода.

Основните методи за събиране на първични данни са: анкетни проучвания, регистри, системи за обратна връзка и други подобни.

Вторичните данни са вече съществуващи данни, които са събрани и обработени и могат да бъдат използвани за анализ директно или след елементарни трансформации. Основен проблем при тях е, че в процеса на събиране те не са съобразени с целите и нуждите на наблюдението и оценката на стратегии/планове за осъществяване на определени политики и формата и обема им не винаги е достатъчен. По тази причина може да се наложи събирането и обработването на така наречените първични данни, които да покрият нуждите на системата за наблюдение и оценка. Методологията и начините за събиране на първичните данни зависят от вида и обема на необходимата информация. В общия случай събирането на първични данни изисква специфични познания, капацитет, разполагаем финансов ресурс и време. Това налага използването на комбинация от двата типа данни.

Източниците на вторични данни за целите на наблюдението на стратегии/планове за осъществяване на определени политики могат да включват:

- данни на Националния статистически институт и териториалните му подразделения;
- данни от различни секторни институции (Бюра по труда, Агенция по заетостта, Национален център за здравна информация, местната администрация и др.)
- системи за наблюдение на оперативни програми ИСУН и ИСАК.

При събирането и обработването на данни, описващи социално-икономическата действителност много важен е въпроса за конфиденциалността на статистическата информация. Когато се касае за данни на сравнително малка територия, този проблем се изостря в по-голяма степен поради по-малки брой единици в различните категории.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Събраните данни трябва да бъдат използвани по начин, който да не накърнява интересите на стопанските субекти или гражданите.

Методите, използвани за събиране и обработка на данните са изключително важен фактор по отношение на надеждността и валидността на резултатите. За да се оцени надеждността на изследваните данни, е необходимо да се изследва дали:

- подходящите източници на информация са били използвани и надеждността на данните е била проверена;
- първични данни, получени от системи за наблюдение и получените от предишни изследвания са били използвани по най-подходящия начин;
- техниките за събиране на избраните данни са подходящи за получаване на отговор на въпросите на наблюдението и оценката.

Информацията, събирана от националния статистически институт (НСИ) в голяма степен отговаря на нуждите на подготовката, наблюдението и оценката на документите за стратегическо планиране на регионалното развитие и това е абсолютно валидно за документите, изготвени на по-високо териториално равнище – областно (в голяма степен), регионално и национално (напълно). Информацията, която може да бъде предоставена на ниво община е значително по малка като обем и причината за това е извадковата методология за събиране на данни, прилагана от НСИ, която не позволява да се осигурят данни, изпълняващи изискването за конфиденциалност на ниво община (особено в случаите, когато общината не е областен център или друга по-голяма община).

Въпреки трудностите и ограниченията, които са на лице при този източник, той остава един от основните, които осигуряват данни, включително на ниво община. Предвид ограниченията обаче е необходимо да бъдат включени допълнителни източници.

Основните източници на данни на областно са:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

- ТСБ на НСИ;
- териториалните поделения на Агенция “Пътна инфраструктура”
- териториалните поделения на Агенцията по заетостта (ДБТ);
- териториалните поделения на Агенцията за социално подпомагане;
- Регионалните инспекторати по образование;
- Регионалните здравни инспекции;
- Регионалните инспекции по опазване на околната среда;
- ВиК дружества и др.

Основните източници на данни на общинско ниво са същите, като би следвало да се добави и общинската администрация чрез ресорните ѝ звена като изключително важен източник.

7. Периодичност за събиране на данните

Набирането на данни в системата за наблюдение може да се извършва на различни интервали от време поради спецификата на източниците, които осигуряват данните. Осигуряването на информация веднъж годишно ще гарантира оптимизиране на процеса.

Моментът на събиране и попълване на данните в системата в зависимост от източниците може да се различава. За данни, събирани и предоставяни от НСИ трябва да се предвиди по-дълъг срок на обработка и предоставяне, докато данните, които се събират от конкретни източници могат да бъдат получавани значително по-рано. Препоръчителните периоди за получаване на данните са 01.12 на следващата отчетния период година от НСИ и 01.04 на следващата отчетния период година за останалите източници.

Данните, които се събират текущо трябва да бъдат изискани от съответните органи към края на съответната година с натрупване.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

8. Консултиране на резултатите от мониторинга със заинтересованите страни и вземане на решение за промяна на политиките

При идентифицирана необходимост от предприемане на корекции на базата на осъщественото наблюдение на стратегията/плана е необходимо да се разработят предложения за корекции. Предложението за корекции и актуализация на плановият документ трябва да произлезе от групата за мониторинг, която е отговорна за наблюдението на изпълнението на плановите документи.

Направените предложения трябва да бъдат консултирани с всички заинтересовани от предвидената промяна страни. За тази цел работната група отправя писмена покана до всяка една от тях за среща на която да бъдат обсъдени възможностите за корекции. При необходимост от корекция, касаеща широката общественост е препоръчително същата да се направи в рамките на обществено обсъждане, на което, чрез местните медии да бъдат поканени за участие всички представители на местната общност.

В рамките на общественото обсъждане, трябва да се изложи фактологията, която налага предприемането на съответната промяна и да се предостави възможност на всеки един от присъстващите да изрази своето мнение. Едва след като бъде изпълнена тази процедура е препоръчително да се предприема осъществяването на корекции.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

VI. Вътрешни правила за дейностите по набиране и съхранение на информация, свързана с подготовка и изпълнение на стратегически, програмни или планови документи за осъществяване на политики на местно ниво

Вътрешните правила определят механизмите за събиране на информация за целите на подготовката и отчитане на стратегически, програмни или планови документи за осъществяване на политики в община Мизия. Обхватът на правилата включва процеса по събиране на първични и вторични количествени данни, които ще бъдат събирани от звената на администрацията на община Мизия, както и от различни териториални звена на централната администрация.

Информацията за целите на подготовката, наблюдението и оценката на стратегически, програмни или планови документи за осъществяване на политики на община Мизия се събира от служителите в администрацията на община Мизия, изпълняващи функции, свързани с подготовката и осъществяване на стратегии, програми и проекти (съответните служители).

Информацията за целите на подготовката на изпълнението на Плана за развитие на община Мизия включва данни за състоянието на основни характеристики за следните области:

- обща характеристика/ профил на общината;
- състояние на местната икономика;
- развитие на социалната сфера и човешките ресурси;
- инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията;
- екологично състояние и рискове;
- административен капацитет.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

За всеки от изброените компоненти съответните служители осигуряват необходимия набор от количествени и качествени данни, въз основа на които се описва състоянието на основни характеристики на изброените области.

Разпределение на основните източници на информация по отношение на вторични данни за подготовка, наблюдение и оценка по области е представена в следващата таблица:

Тематични области ¹⁸	Източници на данни
Обща характеристика/ профил на общината	Звена на администрацията на община Мизия
Производствени инвестиции	ТСБ на НСИ; Звена на администрацията на община Мизия; Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България - ИСУН; ИСАК.
НИРД, иновации	ТСБ на НСИ; Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България - ИСУН
Базова инфраструктура	ТСБ на НСИ; Агенция „Пътна инфраструктура“ Звена на администрацията на община Мизия.
Социална инфраструктура	ТСБ на НСИ; Агенция за социално подпомагане; Доклади за изпълнение на Областната стратегия за развитие на социалните услуги; Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България - ИСУН

¹⁸ съгласно тематичните области, в които са определени общите индикатори за наблюдение на интервенциите, подкрепени от европейските фондове в периода 2014 – 2020, както и съгласно Методическите указания за разработване на програмни документи за периода 2014 – 2020 г., одобрени със Заповед № РД-02-14-2402/22.11.2011 г. на министъра на регионалното развитие и благоустройството

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Тематични области ¹⁸	Източници на данни
	Звена на администрацията на община Мизия.
Околна среда	ТСБ на НСИ Регионална инспекция по опазване на околната среда ВиК дружества Звена на администрацията на община Мизия.
Градско развитие	ТСБ на НСИ Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България - ИСУН Звена на администрацията на община Мизия.
Пазар на труда и обучение	ТСБ на НСИ Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България - ИСУН Дирекция „Бюро по труда”
Институционален и административен капацитет	Областна администрация Звена на администрацията на община Мизия; Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България - ИСУН

Необходимите данни, свързани с подготовка и изпълнение на стратегически, програмни или планови документи за осъществяване на политики на местно ниво се получават въз основа на писмено служебно искане от страна на община Мизия за предоставяне на нужната за информация.

При набирането на информация за подготовката на стратегически, програмни или планови документи за осъществяване на политики на местно ниво, вкл. на Плана за развитие на община Мизия, писменото служебно искане се подготвя от съответните служители и включва:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

- конкретните данни и разрези, необходими за подготовката на плановия документ съгласно конкретната област на политика, а в случай на разработване на План за развитие на общината – за всички посочени области;
- периода, за който са необходими данните (не по-кратък от 5 години);
- териториалния обхват – общинско, областно и/или национално ниво.

При набирането на информация за наблюдение на изпълнението на стратегически, програмни или планови документи за осъществяване на политики на местно ниво, вкл. на Плана за развитие на община Мизия, писменото служебно искане се подготвя от съответните служители и включва:

- конкретните данни и разрези, необходими за наблюдението на плановия документ съгласно конкретната област на политика, а в случай на наблюдение на План за развитие на общината – за всички посочени области;
- периода, за който са необходими данните - посочва се предходната календарна година;
- териториалния обхват – общинско, областно и/или национално ниво.

Първични данни за състоянието на отделните области може да бъде набрана чрез структурите на гражданското общество, бизнеса и населението посредством следните информационни канали, които функционират постоянно:

- „горещ телефон“;
- електронен адрес за сигнали и предложения;
- обществени обсъждания организирани ежегодно за приемането на общинския бюджет.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

При постъпване на информация чрез телефон или електронна поща, отнасяща се до политиката на развитие на общината, тя се събира в информационен масив с натрупване, като на последния работен ден от месеца, информационния масив се предоставя на съответните служители.

При идентифицирането на необходимост се организират консултации със заинтересованите страни от съответните служители. Подходящите форми за консултация са: попълване на анкетна карта, фокус група, обсъждане и дискусия. Изборът на форма зависи от разполагаемите ресурси и аналитичните възможности на местната администрация.

При невъзможност да се събере и обработи информация се предлага на Групата за наблюдение на съответния стратегически или планов документ да определи обхвата на задание за възлагане на външни експерти събирането и обработката на необходимата информация.

Цялата информация, набирана във връзка с подготовката, наблюдението и оценката на стратегически, програмни или планови документи за осъществяване на политики на местно ниво се съхранява в специална Информационна система за съхранение и предоставяне на данните в администрацията на община Мизия, в която всяка отделна информация ще бъде записвана в отделна таблица. Информационната система съхранява данните като съвкупност от електронни файлови таблици като всеки индикатор се записва в собствена електронна таблица – файл на MS Excel, Open Office Calc или друга сходна програма. Данните се записват през определен период.

Въвеждането на данните в Информационна система за съхранение и предоставяне на данните се извършва от съответните служители, като те и предоставят при необходимост данни на други звена в рамките на администрацията.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

VII. Рамкова методика за мониторинг при изпълнение на конкретни политики за развитие на община Мизия с приложения за всяка от посочените конкретни политики

Рамковата методика определя механизмите за мониторинг при изпълнението на действащи и нови конкретни политики за развитие на община Мизия. Рамковата методика е съобразена и допълва действащите правила на община Мизия, както и нормативните изисквания на Закона за регионалното развитие и правилника за прилагането му, както и Методическите указания на МРРБ за изготвяне на стратегически документи съгласно закона за регионално развитие за плановия период 2014-2020 г.

Мониторингът на изпълнението на конкретни политики за развитие на община Мизия се осъществява от Работна група за наблюдение на политиката в определената област (наричана по нататък „Група за наблюдение“) с активното съдействие на общата и специализираната администрацията на община Мизия.

Група за наблюдение на политиката в определената област се създава със заповед на кмета на община Мизия.

Функциите на Групата за наблюдение включват:

- осигуряване на информация и данни и прилагане на система от индикатори за наблюдение по отношение на реализацията на целите и приоритетите в съответната област, които са съобразени и с приоритетите на регионално и местно развитие;
- координация на дейностите по наблюдението между централните и местните органи на изпълнителната власт, други заинтересувани органи, организации и юридически лица на основата на принципа за партньорство;
- осигуряване съответствие на действията по наблюдението с условията и правилата в областта на защитата на конкуренцията, държавните помощи,

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

обществените поръчки, опазването на околната среда и насърчаването на равните възможности и социалното включване;

- обсъждане и одобряване на доклади за наблюдението на документите за съответната област на политика;
- осигуряване на комуникация и взаимодействие с административните структури, участващи в процеса на изпълнение на плановите документи в съответната област;
- разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски;
- определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на документите за съответната област на политика.

Мониторингът има за цел да проследи основните компоненти на политиките, които се формулират в основните области на развитие. Компонентите на мониторинга, които подлежат на наблюдение, са степента на изпълнение по отношение на:

- разпределението на изпълнението на конкретните проекти във времето;
- разпределението на финансовото изпълнение на политиката;
- оценка на ефективността и ефикасността на изпълнението на конкретната политика.

Мониторингът при изпълнение на действащите конкретни политики за развитие на община Мизия се осъществява при съблюдаване на: подходите за осъществяване на конкретните политики, системата от индикатори, времевия порядък за изпълнението на конкретните мерки и/или операции и оценката на финансовото изпълнение на политиките, заложи в настоящия документ.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

При формиране на нови политики, мониторингът върху тях се осъществява при съблюдаване на следните последователни стъпки:

- определяне на подходи за постигането на целите на конкретната политика, разпределени във времето;
- определяне на система от индикатори за наблюдение на конкретната политика;
- определяне на времевия порядък за изпълнението на конкретните мерки и/или операции;
- оценка на финансовото изпълнение на политиката;
- създаване и спазване на механизъм за проследяване на водещи параметри на политиката;
- спазване на периодичност, отчетност и докладване на мониторинга;
- консултиране на резултатите от мониторинга със заинтересованите страни.

Системата за наблюдение на политики от Групата за наблюдение обхваща:

- индикаторите за наблюдение;
- системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информацията, свързана с наблюдението следва да бъдат съобразени с Вътрешните правила за дейностите по набиране и съхранение на информация, свързана с подготовка и изпълнение на стратегически, програмни или планови документи за осъществяване на политики на местно ниво.

Индикаторите за наблюдение на степента на изпълнение на различните политики следва да отчитат степента на постигане на целите и приоритетите за развитие,

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

определени в съответните документи, въз основа на данните за физическото и финансовото им изпълнение.

Проследяването и оценката на изпълнението на дейностите/проектите за всяка една конкретна политика се осъществява съгласно съответната индикативната финансова таблица на стратегическия/планов документ.

1. Оценка на социално-икономическото развитие

В социално-икономическото развитие задачата на провеждането на политиката е да подобри социално-икономическите състояния на гражданите, или съответните територии и сектори. Инвестирането на време, пари и усилия в оценката на постигнатото въздействие от провеждането на тази политика трябва да бъде адекватно на приноса, който резултатите от оценката носят за успеха на програмите и политиките.

Основанието за изготвяне на оценка винаги е свързано с възможността за подобряване на качеството на публичните намеси за повишаване качеството на живота, благосъстоянието и възможностите, с които гражданите разполагат.

Приносът на оценката на една програма, план или стратегически документ е потенциално най-голям в новаторските области на политиката, където постигането на успех не е очевидно и където прилагането на мерки не винаги е просто. Натрупваните посредством оценките знания и практика демонстрират принос към тези процеси и поради това оценките са ключов елемент на огромен брой инициативи за социално-икономическо развитие.

Установяването на резултатите от социално-икономическите интервенции, в това число непредвидените последици и обратните ефекти, е от съществено значение. Това е и начин, по който оценката може да допринесе за извеждането на уроци – в този случай основно знание за интервенциите, как да се изработват програмите по-добре и как да се избягват излишни интервенции и “обратни” ефекти.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Съществува тенденция към изнасяне на оценката “нагоре” и отделяне на все по-голямо внимание към нивото на политиката. Това отразява желанието на политиките реално да използват резултатите от оценките. Същевременно това поставя предизвикателства пред оценителите, които трябва да представят резултатите от своята работа в по-широк контекст. Обхващането на нивото на политиките може да засили оценката на програмата или плана, например чрез идентифицирането на критерии за успеха на програмата, ориентирани към резултати.

Оценката винаги има по-широко предназначение, което дава конкретен принос към дадена област на обществената политика и нейните програми. Най-широко разпространените форми на предназначение на оценките са:

- планиране/ефикасност – да се гарантира основанието за дадена политика/ програма и ефикасното разпределение на ресурсите;
- отчетност – да се демонстрира доколко една програма е постигнала целите си и колко добре е използвала ресурсите си;
- приложение – подобряване на успешния напредък на програмите и ефективността на начина, по който се изпълняват и управляват;
- произвеждане на знание – подобряване на разбирането за това какво и при какви обстоятелства е подходящо и как различните мерки и интервенции могат да станат по-ефективни;
- институционално укрепване – подобряване и развитие на капацитета на участниците в програмата и техните мрежи и институции.

Социално-икономическото развитие обхваща множество възможни интервенции, в това число инфраструктура, образование и обучение, наука и технологии, предотвратяване на престъпността и програми за активизиране на пазара на труда – в различни комбинации.

Определенията на социално-икономическото развитие не винаги да последователни, но като цяло обхващат следното:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.

реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

- развитието не е непрекъснат процес, който винаги може да бъде предвиден или контролиран – то е по-малко въпрос на приложение и в по-голяма степен въпрос на инициатива и управление на процесите на промяна;
- пространствено измерение – всяко развитие е обвързано с определена територия и при всички положения интервенциите на Структурните фондове на ЕС са тясно свързани с регионалната политика. Това измерение е по-силно при някои програми и приоритети, отколкото при други (напр. програми за местно развитие в градски и селски райони), но винаги присъства;
- съществуваща база – социално-икономическото развитие се опитва да гради върху вече съществуващи основи, за които се смята, че имат допълнителен потенциал. Това подчертава времевото измерение: развитието винаги се поставя в бъдеще време, макар и някои области на политиката (като например устойчивото развитие) може да имат по-дълъг времеви хоризонт от други);
- присъстват количествено и качествено измерение – става дума за увеличение на стойностите (на доходите, работните места, фирмите и т.н.) и за качеството на работата, околната среда, образователните възможности и пр.;
- има и политическо и нормативно измерение – развитието се движи в различни посоки, а политиката задава рамка на приоритети и ценности, в която се прави избор.

В много случаи начините, по които оценката на стратегията, плана или програмата допринася за отговора на големи политически въпроси, е чрез качествено разбиране за това, което реално се случва “на терена”. Например, много от основополагащите идеи и теории на социално-икономическото развитие наблягат на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

значението на технологиите като източник на растеж. Оценка на социално-икономическите програми в тази политическа рамка следователно трябва да:

- изяснят какъв вид технологически инвестиции са направени например в инфраструктура, умения, инвестиции от фирми в ново оборудване;
- оценят качеството на тези инвестиции по отношение, например, на тяхната целесъобразност, подобряване на състоянието и полза, видима за местните и регионалните действащи лица;
- търсят доказателства за това колко ефикасно, бързо и с каква степен на консенсус се прилагат тези технологически мерки;
- идентифицират видовете ранни “резултати” и произтичащи промени се случват като следствие от тези вложения;
- преценят доколко наблюдаваните нововъведения са устойчиви и степента, в която възниква нов капацитет, а не толкова еднократни ползи.

В процеса на оценяване не е приемливо да се събират огромни количества данни с очакването, че те вероятно биха осигурили отговори на въпросите на оценката. “Загребването” на данни почти никога не е ефективно. Това не означава, че системите от данни не са от значение: те трябва да бъдат осигурени на ранен етап. Но ако логиката на интервенциите за очакваните промени в социално-икономическото развитие са ясни, оценките ще бъдат по-концентрирани и ще дадат по-добри резултати в замяна на вложените ресурси.

При изготвянето на оценките трябва също да се обръща сериозно внимание и на възможни резултати, които не са част от архитектурата на стратегията, плана или програмата. Примери за резултати, които попадат извън официално заявените цели, които оценителите трябва да се имат предвид, са:

- опитът и приоритетите на предвидените бенефициенти, които имат собствени критерии за ефективност на стратегията, плана или програмата,

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

и които може да не съвпадат с тези на архитектите на програмата и планиращите политиката;

- ‘обратни’ ефекти, които не са непредвидени, а могат наистина да действат срещу намеренията на стратегията, плана или програмата – и да намаляват, вместо на увеличават възможностите; да изнася, вместо на създават работни места и
- резултати, предвидени от други изследвания и оценки, които може би черпят от теории за социално-икономическо развитие или сравнителен опит в други държави.

Последващите оценки идентифицират действителните въздействия постигнати по време или след изпълнението. Тяхната цел е да направят възможно предприемането на корективни действия, когато това е необходимо, както и да предоставят информация за подобрене на подготовката на бъдещите интервенции.

Последващата оценка на въздействието идентифицира промени, които могат да бъдат приписани на осъществяването на определена намеса, реализирана чрез проект, програма или политика. Оценката идентифицира както предвидените, така и непредвидените въздействия от осъществяването на намесата.

Последващата оценка на въздействието помага да бъдат намери отговори на ключови въпроси за прилагане на политики, основаващи се на доказателства: какво работи, какво не, къде, защо и колко? На тази оценка на въздействието е отредено все по-голямо внимание в процеса на подготовка на политики през последните години. Това е важен компонент от арсенала на инструменти и подходи за оценка и неразделна част от глобалните усилия за подобряване на ефективността на публичните разходи за подобряване на жизнения стандарт.

За разлика от наблюдението и оценката на постигнатите резултати, които проверяват дали поставените цели са постигнати, оценката на въздействието има за цел да даде отговор на въпроса: по какъв начин щеше да се промени благосъстоянието на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

хората (участници, целеви групи), ако намесата не беше предприета/какво е участието на осъществената намеса в цялостната промяна в благосъстоянието на хората?

Тази оценка на въздействието изисква прилагането на методи като „съпоставящ анализ” (counterfactual analysis), чрез който се извършва сравнение между състоянието на средата след осъществяване на намесата и евентуалното нейно състояние, ако намесата не би била осъществена. Последващите оценки на въздействието си поставят за цел да открият и анализират причинно-следствени връзки или, с други думи, търсят промени в окръжаващата среда (определени показатели, резултати), които директно се дължат на приноса на осъществените намеси.

2. Управление на комуникациите на оценката

Комуникацията е важна част от процеса на оценяване. Тази задача следва да се разглежда като постоянен ангажимент: възможност за диалог и натрупване на разбиране, а съсредоточаване на всички комуникационни усилия за еднократно широко разпространение на предадения окончателен доклад от оценката. Следователно комуникацията трябва да включва:

- подобряване на информирането за текущата работа по оценката;
- осигуряване на обратна връзка за междинните резултати;
- разпространение и управление на обратната връзка от предварителните доклади и изходни показатели (напр. инструменти за набиране на данни);
- съобщаване на изводите и заключенията на оценката.

2.1. Подобряване на информирането за текущата работа по оценяването

След сформирание на оценяващ екип е добре на заинтересованите страни да се подаде информация за графика и за процеса. Началният период трябва да се използва като възможност за разяснение на планирания подход и за проверка на мненията за

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

полезността на оценъчните въпроси и за евентуалния успех на предложението. Освен официалната информация, представена на заинтересованите страни например чрез управляващите власти, друг полезен начин да се подготви оценката е да се подаде обща информация на обществеността и на бенефициентите – напр. под формата на съобщения за пресата или информация на Интернет страницата.

2.2. Осигуряване на обратна връзка от междинните заключения

Представянето на междинните заключения поставя сериозни предизвикателства. Заинтересованите страни най-вероятно ще проявят жив интерес към тези заключения, особено ако те подсказват, че окончателните изводи ще бъдат критични. Най-добре би било да се обърне внимание в първоначалния доклад на предполагаемите обхват и съдържание на междинните заключения, както на метода и степента, в която ще бъдат разпространени. Междинните заключения осигуряват полезна обратна връзка за процеса и прилагането (напр. предполагат промяна в процедурата) и помагат за ангажирането на заинтересованите страни и на участниците както в програмата, така и в оценката.

2.3. Разпространение и управление на обратната връзка за предварителните доклади и заключения

Изготвянето на предварителния окончателен доклад често е труден етап както за оценителите, така и за заинтересованите страни. Оценката на постигането на определените индикатори се превръща в реалност, която понякога е заплашителна или разочароваща. Заинтересованите страни, особено онези от тях, които имат задължения към управлението на програмата, може да се изкушат да дискредитират заключения, които не им допадат. От своя страна оценителите могат да градят аргументи върху недостатъчни доказателства или да не проявят чувствителност към политическия смисъл на това, което представят – особено на предварителния етап. Изготвянето на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

окончателен доклад, който да е приемлив за оценяващия екип и за възложителите оценката и признат от заинтересованите страни, ангажирани с процеса, може да се окаже сериозно предизвикателство, изискващо съществено време за изпълнение. Следните предложения могат да улеснят процеса:

- структурата на доклада трябва да бъде съгласувана на възможно най-ранен етап;
- звеното за управление на стратегията/плана за развитие или съответната програма трябва да бъде основния форум за обсъждане на предварителния вариант;
- възложителят на оценката **трябва да избягва изкушението да упражнява прекалено влияние върху изводите и препоръките. Той трябва по-скоро да предизвика оценяващия екип да обоснове заключенията и препоръките си въз основа на представените доказателства;**
- трябва да се отдели достатъчно време за писмени коментари;
- звеното за управление на стратегията/плана за развитие или съответната програма трябва да поеме отговорност за разпространението на доклада и за набиране на информация от обратната връзка.

2.4. Представяне на заключенията на оценката

Оценката може да остане без последствия, ако заключенията не бъдат представени. Основната форма за представяне е писмения доклад. И макар, че подходящите конкретни средства за представяне са различни, съществуват редица уроци от добрата практика:

- писменият доклад трябва да бъде ясно написан и възможно най-кратък. Обикновено са достатъчни около сто страници, в това число изпълнителното резюме. Подробните оценъчни доказателства от рода на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

казуси и количествени анализи трябва да бъдат представени в приложения
или да се предадат отделно;

- докладът трябва да включва изпълнително резюме от 5-10 страници в стил, подходящ за политици;
- връзките между заключенията и анализа на доказателствата трябва да е ясна;
- изготвянето на доклада трябва да посочва базата на направените наблюдения: оценъчните доказателства или съчетание от доказателства и мнението на оценяващия;
- докладът трябва да включва описание и оценка на използвания метод, които да са достатъчно подробни и самокритични така, че читателят да може да прецени тежестта на доказателствата, формиращи заключенията;
- трябва да се използват таблици и диаграми, когато това е в интерес на представянето на заключенията;
- трябва да се посочват примери за интервенции от добрата практика в илюстрация на приведените аргументи, но докладът от оценката не трябва да приема формата на наръчник по добра практика. **Натискът върху оценителите да произвеждат “добри новини” често пъти има обратен ефект: подобни резултати се гледат с подозрение както от обществеността, така и от самите политици;**
- необходимо е да са направените препоръки към бъдещи действия.

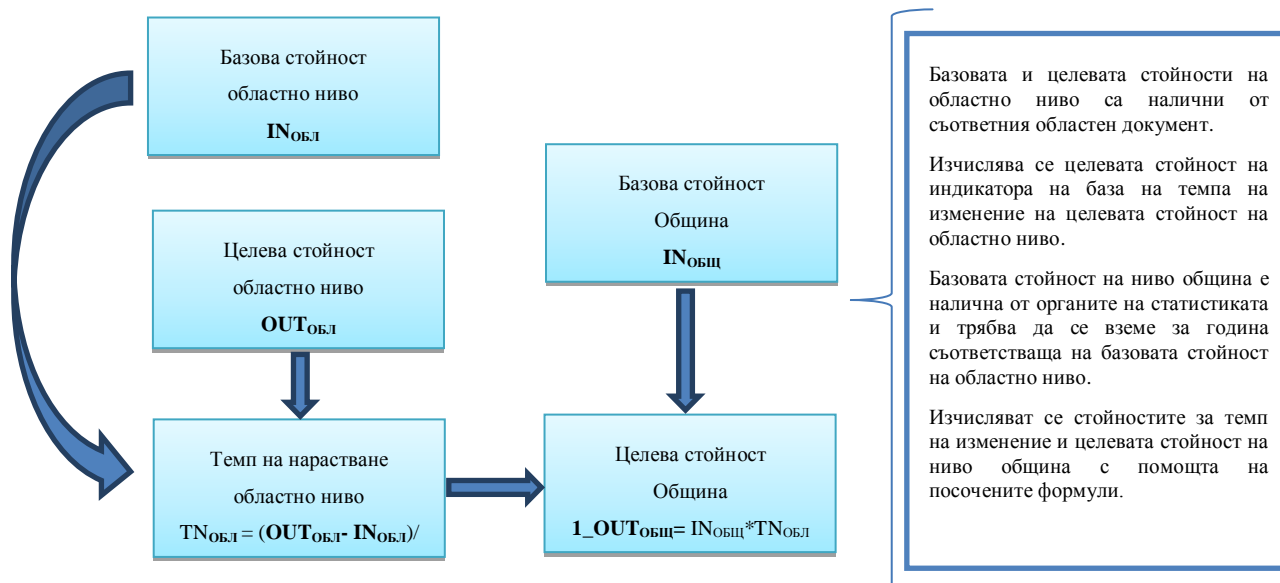
Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

VIII. Определяне на целеви стойности на индикатори

Определянето на целевите стойности на индикаторите както и самите индикатори следва да се осъществява след като бъдат разработени конкретните политики, в т.ч. съответните стратегически или планови документи. Целевите стойности на индикаторите за наблюдение се определят въз основа на тенденциите на изменение на стойностите на индикаторите и конкретните планирани интервенции.

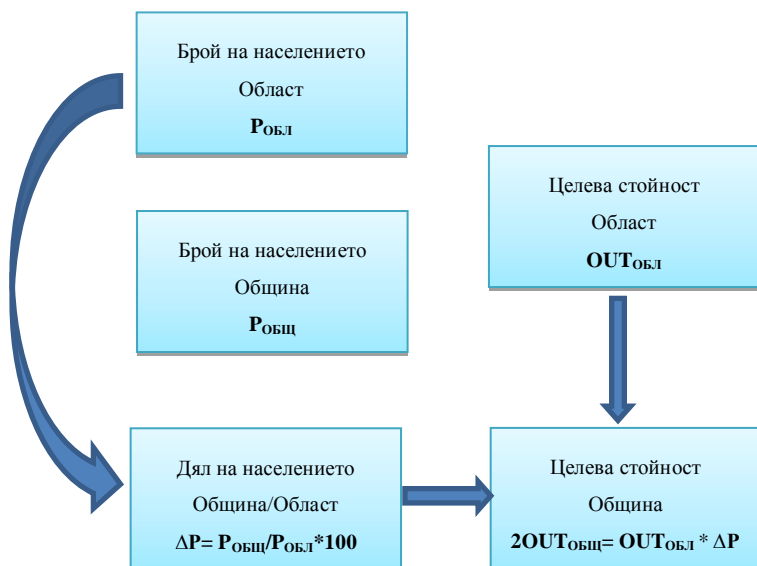
Представените подходи са илюстрирани чрез определяне на целева стойност на областно ниво за индикатор, който присъства в системата за наблюдение и оценка на аналогичен документ на областно или по-високо териториално ниво.

- + Определяне на целевата стойност пропорционално на темпа на изменение на стойностите на индикатора на областно ниво

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

- + Определяне на целева стойност в съответствие с разпределението на броя на населението по общини в областта

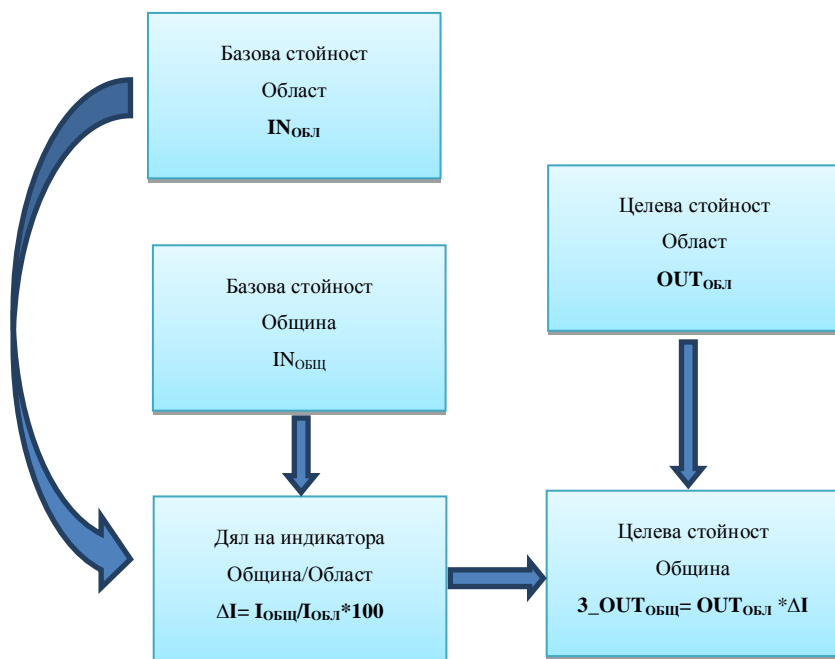
Целевата стойности на областно ниво са налични от съответния областен документ.

Изчислява се целевата стойност на индикатора на база на броя на населението в общината спрямо общия брой на населението в областта.

Данните за броя на населението на ниво община и област са налични от органите на статистиката и трябва да се вземе за една и съща година.

Изчисляват се стойностите за дял на населението и целевата стойност на ниво община с помощта на посочените формули.

- + Определяне на целева стойност при запазване дела на участие на отделните област в структурата на индикатора на областно ниво

Базовата и целевата стойности на областно ниво са налични от съответния областен документ.

Изчислява се целевата стойност на индикатора на база на структурата на индикатора на областно ниво.

Базовата стойност на ниво община е налична от органите на статистиката и трябва да се вземе за година съответстваща на базовата стойност на областно ниво.

Изчисляват се стойностите за дял на индикатора на общинско ниво спрямо стойността на индикатора на ниво област и целевата стойност на ниво община с помощта на посочените формули.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

В случай на специфични за общинската политика индикатори, които не са включени в системата за наблюдение и оценка на документ от по-високо ниво и съответно за тях няма определени целеви стойности, може да се приложи следния подход.

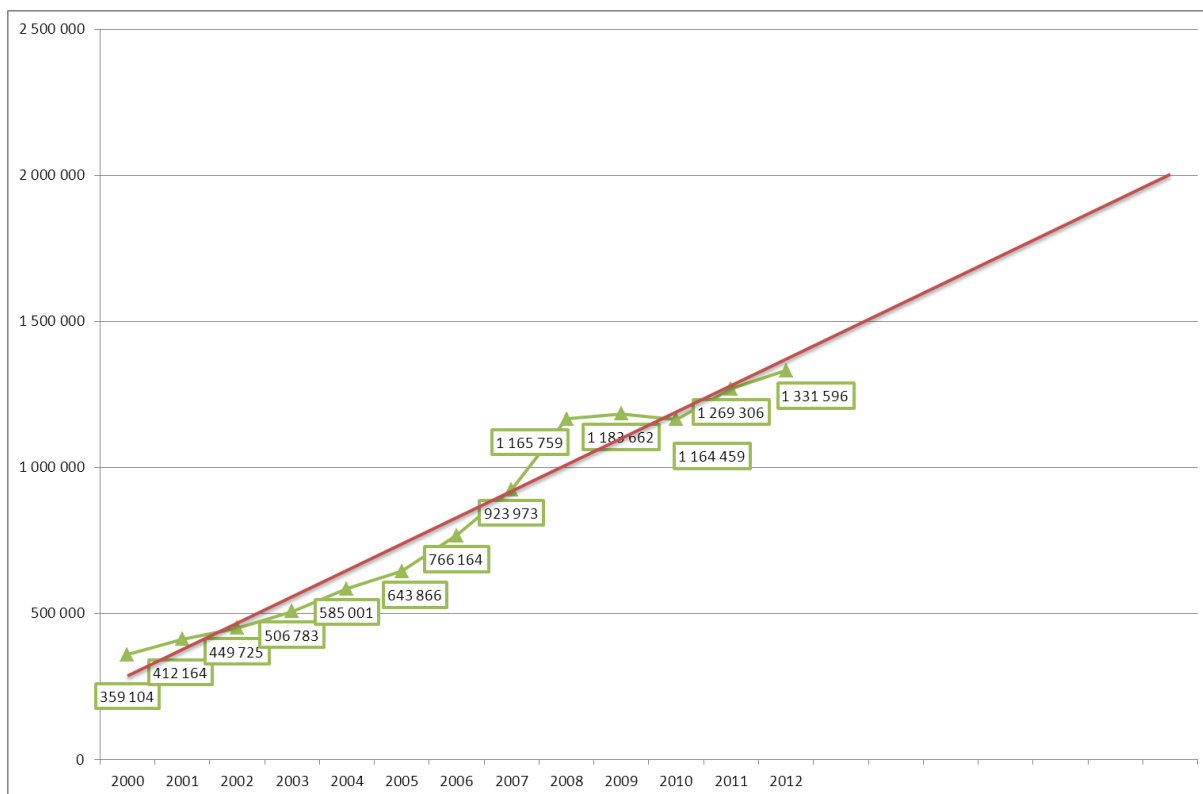
Базовата и целевата стойности трябва да бъдат определени към определен момент. **Базовата стойност се определя в текущият момент на изграждане на системата за наблюдение и оценка. Целевата стойност се определя към момента, в който трябва да бъдат постигнати целите на наблюдаваната политика.** Базовата стойност може да е 0, когато не са налични данни за стойността ѝ или, когато стойността ѝ е нулева. Могат да бъдат използвани няколко подхода за определянето на целевата стойност на индикатора. *Напр. за индикатора „Произведена продукция на предприятията в сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ не е определена целева стойност в планов документ от по-високо ниво. Последната година, за която има налични статистически данни за този индикатор е 2012 г.*

При определянето на базовата и целевата стойност е от значение да се фиксира периода, към който са валидни стойностите. Базовата стойност трябва да се определи към последния период/ момент, за който са налични данни, а целевата стойност към момента на приключване на изпълнението на политиката.

При наличие на исторически данни, най-добрият вариант за определяне на целевата стойност на индикатора е използването на тези данни.

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

+ Произведена продукция на предприятията в сектор "Хотелиерство и ресторантьорство" за периода 2000-2012 г.

На графиката е представена стойността на индикатора за периода 2000 – 2012 г. Анализирайки графиката се откроява трайна тенденция на нарастване на стойността на индикатора. Използвайки екстраполационна прогноза (червената линия на графиката) може да се направи допускането, че стойността на индикатора след 7 годишен период ще нарасне от 1,3 милиона до 2 милиона приблизително. **Тази стойност с много голяма вероятност ще бъде постигната без да са осъществявани никакви специални политики за увеличаване на стойността на индикатора. В случай, че се планира целенасочена политика в областта, е необходимо да планираме известен ефект, който да се дължи на влиянието на политиката.** Например може да се планира 10% ръст като ефект на политиката и тогава целевата стойност трябва да бъде 2,2 милиона лева (към 2018 г.).

За осъществяване на периодичното наблюдение на изпълнението на плановия документ е необходимо да се разработят очаквания за стойностите на индикатора за

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

всяка от годините, които включват плановият период. Разбивката в този случай е най-добре да се осъществи пропорционално за целия период. В случаи, в които индикатора зависи от конкретна интервенция, постигането на значима стойност на индикатора следва да се оценява от този момент, като до този момент стойността на индикатора следва да е нула.

Подходът за осъществяване на този елемент е изчисляване на разликата между целевата и базовата стойност и получената стойност се разпределя по години за целия планов период с натрупване от предходната година. При индикатора, който се разглежда като пример, освен въздействието на политиката влияят и други фактори. По тази причина не може да се очаква стойността му да съвпада напълно с предварително планираните стойности. **Отклонението не би следвало да се характеризира като трайна тенденция и не би следвало да надхвърля повече от 20% за два последователни периода.** Ако са налице тези фактори, трябва да се направи анализ на отклонението и да се предприемат съответните стъпки за корекция на осъществяваната интервенция. Изключение се прави в случаите, когато интервенцията се осъществява в конкретен времеви момент от периода и не би могла да влияе плавно върху стойността на индикатора.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

IX. Методика за изпълнението на политиките за устойчиво местно развитие и опазване на околната среда

Програмата за опазване на околната среда е с период 2009-2013 г. и следва да се актуализира през текущата година. Конкретните индикатори, базовите и целевите им стойности следва да определят въз основа на актуалния документ.

Кой отговаря за събирането на данни	Директор на Дирекция “Устройство на територията, икономически, стопански и хуманитарни дейности”
Подчинени звена	Отдел „Европейски програми и проекти „ <i>Предоставят информация за статуса на проектите в областта на устойчивото местно развитие и опазване на околната среда</i>
	Звено Екология и БКС <i>Предоставят информация за статуса на проектите в областта на опазване на околната среда</i>
Източници на информация	<ul style="list-style-type: none"> ➤ РИОСВ Враца ➤ Водоснабдяване и канализация гр. Враца ➤ НСИ/ ТСБ на НСИ ➤ Общинска Администрация
Списък с индикатори: РИОСВ Враца	<ul style="list-style-type: none"> – Стойности на параметрите на атмосферния въздух в пределно допустимите норми; – % население, обхванато от системите за разделно събиране – Брой жители на 1 пункт за разделно събиране на различните видове МРО

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.

реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

<p>Водоснабдяване и канализация гр. Враца</p>	<ul style="list-style-type: none"> – намаляване на загубите на вода по водопреносната мрежа(в %); – изградена канализационна мрежа, км; – % отпадни води, подложени на първично пречистване; – % отпадни води, подложени на вторично пречистване; – % на домакинствата с подобрени системи за водоснабдяване; – дял на населението с канализация; – дял на населението с проблеми във водоснабдяването;
<p>Общинска администрация</p>	<ul style="list-style-type: none"> – събрани битови отпадъци на човек от обслужваното население (тон); – дял на трайно премахнати нерегламентирани сметища; – дял на сградите с подобрена енергийна ефективност; – въведена система за разделно събиране на отпадъците – общо разходи за опазване на околната среда (лева); – дял на зелените площи в рамките на населените места; – наличие на актуален регистър на зелените площи; – разходи за поддръжка на зелените площи;
<p>ТСБ на НСИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разходи за ДМА с екологично

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

	<p>предназначение (лева);</p> <p>– разходи за ДМА с екологично предназначение на човек от населението (лева);</p> <p>– съотношение между горските, земеделските и урбанизираните територии</p>
<p>Допълнителна информация</p>	<p>Годишен доклад на РИОКС за състоянието на околната среда, който е достъпен на адрес http://riosv.vracakarst.com/bg/godishnik1/</p> <p>Предоставя годишни данни, включително на територията на община Мизия.</p> <p>НСИ предоставя публична информация в областта на околната среда, която обаче не отговаря на териториално ниво – община. Информацията е достъпна на адрес: http://www.nsi.bg/bg/content/2541/%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0 и може да бъде използвана за сравнителни цели.</p>

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Х. Методика за изпълнението на социална политика

Община Мизия има разработен стратегически документ в областта на социалната политика наречен **Общинска стратегия за развитие на социалните услуги с хоризонт 2010-2015 г.** Предложените индикатори са определени въз основа на заложените в него цели и приоритети.

Кой отговаря за събирането на данни	Директор на Дирекция “Устройство на територията, икономически, стопански и хуманитарни дейности”
Подчинени звена	Отдел „Европейски програми и проекти „ <i>Предоставят информация за статуса на проектите в областта на социалната политика</i>
	Звено „Образование и младежки дейности“ <i>Предоставя информация/ изисква информация от компетентните институции в областта на образованието и младежките дейности</i>
	Секретар на Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни <i>Предоставя информация/ изисква информация от компетентните институции в областта на противообществените прояви на малолетни и непълнолетни</i>

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

	<p>Звено „Здравна и социална политика“</p> <p><i>Предоставя информация/ изисква информация от компетентните институции в областта на здравната и социалната политика</i></p>
Източници на информация (извън общинската администрация)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Дирекция социално подпомагане към АЗ/ Отдел закрила на детето ➤ Регионален инспекторат по образованието гр. Враца ➤ МВР/ Детска педагогическа стая
Списък с данни от Дирекция социално подпомагане към АЗ/ Отдел закрила на детето	<ul style="list-style-type: none"> – Брой изоставени деца – Брой осиновени деца – Брой деца, получили приемни грижи – Брой сигнали за деца в риск – Брой сигнали за домашно насилие
Списък с индикатори въз основа на данни от Дирекция социално подпомагане към АЗ/ Отдел закрила на детето	<ul style="list-style-type: none"> – Темп на изменение на броя на изоставените деца – Темп на изменение на броя на осиновените деца – Темп на изменение на броя на децата получили приемна грижа – Темп на изменение на броя на сигналите за деца в риск – Темп на изменение на броя на сигналите за домашно насилие
Списък с данни от регионален инспекторат по образованието	<ul style="list-style-type: none"> – Брой на отпаднали деца от училище по причини; – Записани ученици на 5-годишна възраст в

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

	<p>предучилищна група</p> <ul style="list-style-type: none"> – Темп на изменени на отпадналите деца – Дял на записаните ученици на 5-годишна възраст в предучилищна група от общия брой деца в същата възрастова група
<p>Допълнителна информация</p>	<p>Публична информация на ниво община в областта на образованието е достъпна на интернет страницата на НСИ на адрес: http://www.nsi.bg/bg/content/3374/%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%B8-%D1%83%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7-%D1%86%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%8F-%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%82 и тематична публикация http://statlib.nsi.bg:8181/isisbgstat/ssp/fulltext.asp?content=/FullT/FulltOpen/SO_26_2012_2013.pdf</p>

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

XI. Методика за изпълнението на политиките за енергийна ефективност и насърчаване използването на ВЕИ и биогорива

Община Мизия има разработен **План за действие за устойчиво енергийно развитие със срок 2013-2020 г.** Основните приоритети в програмата са насочени към **намаляване на енергопотреблението и емисиите CO2** в различни сектори. Индикаторите следва да подържат информация в тази област.

Кой отговаря за събирането на данни	Директор на Дирекция “Устройство на територията, икономически, стопански и хуманитарни дейности”
Подчинени звена	Отдел „Европейски програми и проекти „ <i>Предоставят информация за статуса на проектите в областта на социалната политика</i>
	Звено: Строителство, инвеститорски контрол <i>Предоставят информация за статуса на проектите в областта на енергийната ефективност и насърчаване използването на ВЕИ и био горива</i>
Източници на информация	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Банкови институции в общината ➤ Агенция за устойчиво енергийно развитие ➤ Общинска администрация ➤ Регистър на ВЕИ
Банкови институции в общината	<ul style="list-style-type: none"> – Брой на отпуснатите кредити за енергийна ефективност; – Брой успешно изпълнени инвестиции

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Агенция за устойчиво енергийно развитие	<ul style="list-style-type: none"> → брой извършени обследвания за енергийна ефективност на публични сгради → брой извършени обследвания за енергийна ефективност на частни сгради → брой извършени обследвания за енергийна ефективност на промишлени сгради → брой извършени обследвания за енергийна ефективност в сектор транспорт → спестена енергия в MWh → Обща РЗП на обследваните сгради (хил. m²) → Обща икономия на енергия след въвеждане на ЕСМ (GWh / годишно) → Общо спестени емисии след въвеждане на ЕСМ (тона / годишно)
Общинска администрация	<ul style="list-style-type: none"> → дял на сградите с подобрена енергийна ефективност → брой приложени мерки за енергийна ефективност по видове и площ → брой изградени инсталации за използване на ВЕИ
Регистър на ВЕИ	<ul style="list-style-type: none"> → Брой ВЕИ → Мощност на ВЕИ → Разпределение на ВЕИ по категории
Допълнителна информация	<p>Агенция за устойчиво енергийно развитие предоставя публично информация по отношение на прилаганите методики в областта на енергийната ефективност на</p>

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

	адрес: http://www.seea.government.bg/index.php?option=com_content&view=article&id=9349&Itemid=272&lang=bg
	Информацията от регистъра на ВЕИ е публична на интернет адрес http://vei.bg.org/bg/projects

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ХІІ. Методика за изпълнението на политиките за насърчаване на бизнеса и инвестициите

Разработването на политика за насърчаване на бизнеса и инвестициите е предстояща дейност към проекта „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“ Конкретните индикатори, базовите и целевите им стойности следва да определят въз основа на актуалния документ.

Кой отговаря за събирането на данни	Директор на Дирекция “Устройство на територията, икономически, стопански и хуманитарни дейности”
Подчинени звена	Отдел „Европейски програми и проекти „ <i>Предоставят информация за статуса на проектите в областта на насърчаване на бизнеса и инвестициите</i>
	Звено „Земеделие, търговия и транспорт <i>Предоставят информация за статуса на проектите в областта на насърчаване на бизнеса и инвестициите</i>
Източници на информация	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ТСБ на НСИ ➤ Общинска администрация
Списък с индикатори от ТСБ на НСИ	<ul style="list-style-type: none"> ⊖ произведена продукция на глава от населението (хил. лева); ⊖ нетни приходи от продажби на глава от населението(хил. лева) ; ⊖ оборот на предприятията (хил. лева); ⊖ произведена продукция (хил. лева); ⊖ разходи за придобиване на ДМА

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

	<p>(хил. лева);</p> <ul style="list-style-type: none"> – преки чуждестранни инвестиции в нефинансовите предприятия с натрупване към 31.12; (хил. евро) – равнище на средна годишна работна заплата (лева); – среден списъчен брой на наети лица по трудово и служебно правоотношение (брой); – брой предприятия (брой); – брой новостартирани предприятия след интервенции предвидени в документа (брой) – коефициент на заетост (%); – коефициент на безработица (%);
Общинска администрация	<ul style="list-style-type: none"> – инвестиционна активност, измерена чрез дял на капиталовите разходи в общите разходи (%); – нарастване на приходите от използване на общинска собственост (%); – нарастване на степента на използване на общинската собственост (%); – проявен инвеститорски интерес (брой) – посещаемост на интернет страницата на общината (брой посещения/ хил. бр.) – увеличаване на продажбите на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

	фирмите от представяне и промотиране на икономически форуми (лева/ хил. лв.)
Допълнителна информация	В зависимост от планираните мерки като източник на информация могат да бъдат използвани и допълнителни източници, като: предприятията върху, които се осъществява конкретна интервенция, местни бизнес сдружения и други организации, които работят в тясно сътрудничество с общината (включително ПЧП) в сферата на бизнес развитието.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ХІІІ. Методика за изпълнението на политиките за развитие на туризма

Разработването на политика за развитие на туризма е предстояща дейност към проекта „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“ Конкретните индикатори, базовите и целевите им стойности следва да определят въз основа на актуалния документ.

Кой отговаря за събирането на данни	Директор на Дирекция “Устройство на територията, икономически, стопански и хуманитарни дейности”
Подчинени звена	Отдел „Европейски програми и проекти „ <i>Предоставят информация за статуса на проектите в областта на развитието на туризма</i>
	Звено Образование и младежки дейности <i>Предоставят информация за статуса на проектите в областта на развитие на туризма</i>
Източници на информация	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ТСБ на НСИ ➤ Средства за подслон и места за настаняване ➤ Общинска администрация ➤ Туристически дружества
Общинска администрация	<ul style="list-style-type: none"> ↪ създадени нови местни туристически продукти (брой); ↪ създадени нови фирми в областта на туризма (брой); ↪ предоставена площ в туристически

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия“.

реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

	<p>обекти (м²);</p> <ul style="list-style-type: none"> – брой на нови маркетингови инициативи/схеми за промоциране на туристическия бизнес; – брой на създадени/подобвени атракции; – дължина на изградена нова/подобвена техническа инфраструктура в подкрепа на местни туристически продукти (км.); – изградени/модернизирани културни обекти (брой); – брой туристи, включително чужденци; – брой на продадените нощувки годишно; – среден брой посетители на ден; – брой заети в сектор „Хотели и ресторанти“.
ТСБ на НСИ	<ul style="list-style-type: none"> – увеличение на средно годишната заетост на средствата за подслон и местата за настаняване (%) – брой туристи, включително чужденци; – брой на продадените нощувки годишно; – среден брой посетители на ден; – брой заети в сектор „Хотели и ресторанти“.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № 13-13-56/ 10.04.2013г. „Координация и партньорство за ефективни политики и устойчиво развитие на Община Мизия”.
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Туристически дружества	— увеличение на туристите осъществяващи еко и пешеходен туризъм (%)
Допълнителна информация	В зависимост от планираните мерки като източник на информация могат да бъдат използвани и допълнителни източници, или да бъде разширена системата от индикатори, с помощта на които се осъществява оценката като: информационна система за резервации, сдружения на фирмите в туристическия сектор, средства за подслон и места за настаняване.